

PARADISE NOW

- ET UNDERVISNINGSMATERIALE

Niveau: 9.-10. klasse og gymnasiet/ungdomsuddannelserne
Fag: Dansk, historie, geografi, samfundsfag

INDHOLD:

Til læreren	2
Filmens handling	5
Baggrunden for konflikten i Mellemøsten	7
Filmens politiske tema	12
Terror og martyrer	14
En film med et budskab	16
Kolofon	18

Det Danske Filminstitut © 2006
Gothersgade 55 / 1123 København K / 3374 3540 / www.dfi.dk

FILMENS CREDITS:

Originaltitel: Paradise Now
Holland / Frankrig / Tyskland / Israel 2005
Instruktion: Hany Abu-Assad
Manuskript: Hany Abu-Assad, Bero Beyer og Pierre Hodgson
Længde: 90 minutter
Udlejning: Camera Film
Medierådets vurdering: Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år

Medvirkende:
Said: Kais Nashef
Khaled: Ali Suliman
Suha: Lubna Azabel

TIL LÆREREN

”Paradise Now” er en stærk og dramatisk fortælling om to unge, palæstinensiske mænd, der vælger at udtrykke deres modstand mod den israelske besættelsesmagt gennem en selvmordsaktion. De føler sig presset af omstændighederne – for som de siger: ”Når friheden og retfærdigheden er truet, må individet kæmpe for den.”

Filmen er et portræt af to unge mænd, der er så fokuseret på håbløsheden i deres liv, at de mener, en terrorhandling er den eneste vej frem. Filmen skildrer de to mænds sidste døgn, inden de begge skal lide martyrdøden som selvmordsbombere - deres overvejelser, deres familiers reaktioner, deres hele tiden vaklende tro på det rigtige i projektet. Gruppepres, flosset ideologi, politiske proklamationer og udvalgte koran-citater til den obligatoriske martyrvideo står i kontrast til det faktum, at de to hovedpersoner blot er unge mennesker i et hjørne af verden, der indimellem opleves som et helvede.

”Paradise Now” er en undersøgende film frem for en dømmende film. Den er et forsøg på at forstå, hvad der driver en selvmordsbomber til at gå i døden for en sag – og hvad der driver ham til også at tage andre mennesker med sig i døden. Filmen billiger absolut ikke selvmordsbombernes handlinger, men tager emnet op til debat ved blandt andet at vise de kummerlige forhold, som palæstinenserne i de besatte områder lever under. ”Paradise Now” er med andre ord både en skildring af konflikten mellem Israel og Palæstina, og en film der samtidig lægger op til en mere generel debat om forholdene i Israel og i de besatte områder.

Dilemmaet for de to hovedpersoner, Khaled og Said, står fra begyndelsen klart: Kontant handling kontra mere pacifistisk orienteret modstand og debat. I starten af filmen er det tydeligt, at Khaled er den, der tror mest på rigtigheden af selvmordsaktionen, mens Said tvivler. Men efterhånden som filmen fortsætter, ændres de to mænds roller, og Said ender med at være den, der står stærkest i troen på, at en selvmordsaktion er det rigtige. Filmens morale kommer i høj grad til udtryk gennem den palæstinensiske kvinde Suha, der i modsætning til Khaled og Said er både veluddannet og berejst. Med sine stærke argumenter om fredelige løsninger frem for terror bringer hun både Said og Khaled i tvivl om, hvorvidt de skal gennemføre terroraktionen.

Paradise Now er en skildring af et alvorligt emne sat ind i en klassisk og enkel filmformel med de tre hovedpersoner som identifikationsfigurer. Said er den følsomme og eftertænksomme tvivler; ved siden af ham har vi den mere aggressive og impulsive ven Khaled, der som udgangspunkt står for den hårde linie. Og så er der Suha, som med sit kølige overblik og sine velargumenterede

synspunkter repræsenterer fornuften. Deres argumenter og diskussioner bliver det, der får os til at se og forstå sagen fra flere sider, mens spændingen stiger alt som øjeblikket for selvmordsaktionen nærmer sig.

Bag "Paradise Now" står den israelske instruktør Hany Abu-Assad (f. 1961), som også har skrevet manuskriptet til filmen. Tematisk er der mange ligheder mellem Abu-Assads film og Steven Spielbergs "München" (2005). Begge behandler det samme tema, men set ud fra forskellige perspektiver. Dog vælger Abu-Assad i højere grad end Spielberg at bruge den enkle ærlighed i portrættet af filmens personer frem for filmtekniske virkemidler som emotionel forstærkning. Visuelt set er "Paradise Now" en mere 'skrabet' naturalistisk film, uden "Munchens" special effects, dramatiske lyssætning etc. Hvis I ønsker at arbejde med en sammenligning af de to film, kan vi henvise til DFIs undervisningsmateriale til "München" på www.dfi.dk/filmiskolen.

"Paradise Now" er Hany Abu-Assads tredje spillefilm; desuden har han bl.a. lavet flere dokumentarfilm. "Paradise Now" har vundet en række priser, bl.a. en amerikansk Golden Globe i 2006.

"Paradise Now" er af mange blevet opfattet som temmelig kontroversiel og har skabt en del debat. Hany Abu-Assad siger om sin film:

"Selvom jeg forsøger at skildre selvmordsbombenerne menneskeligt, er jeg stadig kritisk over for deres handlinger. Filmens egentlige spørgsmål er, hvad besættelsen gør ved folk. Hvordan er realiteterne? For lige meget hvad man måtte tænke om disse personer, er de stadig mennesker."

"Vi læser om selvmordsbombere hver dag i avisen. Det er en ekstremt brutal handling, og som alle andre tænker jeg meget på, hvad der kan få folk til at gøre den slags. Det fik mig til at indse, at vi aldrig hører deres historie og deres side af sagen. Hvordan kan de berettige det? Ikke blot over for deres familier, men også over for sig selv? Hvordan man end dømmer dem, så har de en historie og en årsag. Det var idéen bag "Paradise Now". Jeg har ønsket at skabe debat og synliggøre nogle af de historier, der normalt er usynlige."

I kan læse om filmen og modtagelsen af den på:

http://en.wikipedia.org/wiki/Paradise_Now

Her kan I også finde links, der fortæller mere om optagelserne og modtagelsen af filmen, bl.a. under linket:

www.telegraph.co.uk/arts/main.jhtml?xml=/arts/2006/04/07/bfparadise07.xml

Desuden er filmsitet Internet Movie Data Base et godt sted at finde faktaoplysninger om filmen, filmpriser, links m.v.: www.imdb.com

Om dette undervisningsmateriale

Afsnittet "Baggrunden for konflikten i Mellemøsten" giver baggrundsinformation om den konflikt, der er filmens omdrejningspunkt; dette afsnit er henvendt til læreren, som kan formidle oplysninger til sine elever på et niveau, der passer til klassen. Baggrundsdelen er skrevet af Søren Søgaard.

De følgende tre afsnit, "Filmens politiske tema", "Terror og martyrer" og "En film med et budskab", er, ligesom handlingsreferatet, skrevet med tanke på, at de kan printes ud til eleverne.

Det er oplagt at bruge filmen i fagene dansk, samfundsfag, geografi og historie, men også i tværfaglige forløb, hvor der arbejdes med konflikten i Mellemøsten eller mere generelt med krig og besættelse, terrorisme og konflikter.

DFI har lavet en temapakke med titlen "Palæstina / Israel", som består af fire dokumentarfilm og et tilhørende webbaseret undervisningsmateriale om den mangeårige konflikt mellem Israel og Palæstina. Undervisningsmaterialet er lavet af SPOR Media og kan findes på hjemmesiden www.fjernenaboer.dk. Her findes både konkrete arbejdsspørgsmål til de fire film samt omfattende baggrundsmateriale om Palæstina / Israel-konflikten. Målgruppen er grundskolens mellemtrin og overbygning.

DFI har desuden lavet en temapakke med titlen "Børn og krig", som består af seks film, og som vil kunne bruges sammen med "Palæstina / Israel"-pakken.

Undervisningsmaterialet til "Børn og krig" er lavet i samarbejde med Røde Kors og ser mere overordnet på børns rolle i krige og konflikter. Her er både konkret materiale til de seks film og mere generel information og baggrundsmateriale om emnet. Læs mere på www.dfi.dk/filmiskolen under undervisningsmaterialer / undervisningsmaterialer til temapakker.

God arbejdslyst!
Lene Pryds Jørgensen

FILMENS HANDLING

I Nablus på Vestbredden henslæber vennerne Said og Khaled dagene med at drikke te, ryge smøger og udfører kedelige jobs hos en automekaniker. Vi ser de to unge mænd sammen med deres familier, som er fattige men virker som om, de har det godt sammen. Said og Khaled har en hemmelighed: de har meldt sig som frivillige hos en militant, palæstinensisk gruppe, og en dag bliver de af venen Jamal informeret om, at de er blevet udvalgt til at udføre en selvmordsaktion i Tel Aviv den følgende dag. De må ikke nævne et ord om aktionen til nogen, end ikke deres mødre, som de begge er nært knyttet til.

Suha er en ung, palæstinensisk kvinde, der arbejder for en menneskerettighedsorganisation. Vi ser, hvordan en israelsk soldat rutinemæssigt gennemsøger hendes bagage ved en israelsk vejspærring, mens hun nedstirrer soldaten. Suhas bil er til reparation hos mekanikeren, hvor Said arbejder, og vi fornemmer en gensidig tiltrækning mellem de to.

Said har svært ved at sove natten op til selvmordsaktionen, og han begiver sig over til Suha for at aflevere hendes bilnøgler. Hun byder ham ind, og de begynder at tale om konflikten mellem israelere og palæstinensere og om magt kontra diplomati. Said, som har levet hele sit liv i Nablus, mener, at det er besættelsen, der definerer modstanden, og at det er grunden til den massive vold. Suha, som er født i Frankrig og opvokset i Marokko, er imod al form for vold og mener modsat Said, at modstanden kan udtrykkes via fredelige politiske løsninger. Hun får dog ikke rokket ved Suids mening om, at han hellere vil være død end leve et liv i undertrykkelse, og at kamp kan gøre en forskel. Han begrundet sin holdning med, at for israelerne er et palæstinensisk demokrati lig med den jødiske stats selvmord, hvilket for ham er ensbetydende med, at man enten kan vælge at acceptere israelernes regler eller dø for sagen.

Dagen derpå går Jamal, Said og Khaled til et hemmeligt lokale, hvor de møder den myteomspundne leder af terrornetværket, Abu Kareem. Her bliver de instrueret i, hvordan attentatet skal forløbe. Foran et videokamera bliver de filmet, mens de giver udtryk for, hvorfor de vælger at udføre attentatet og herved ende som martyrer. Men optagelserne går lidt i fisk pga. tekniske problemer og falafelspiseri. Efter indspilningen af 'martyr-videoen' bliver Said og Khaled barberet og gjort i stand. Der læses bønner og de spiser deres sidste måltid. Derefter fastgøres bælteerne med bomberne på deres kroppe; bomberne udløses ved at trække i en snor, og hvis de selv prøver at afmontere bomberne, vil de eksplodere. Sluttelig får de jakkesæt og hvid skjorte på. Abu Kareem siger nogle styrkende ord: " Vi vil ære jeres minde og tage os af alt hernede, når I træder ind i himlen". Da de er på vej til den israelske grænse, siger Jamal, at når selvmordsaktionen er overstået, vil to

engle hente dem og føre dem til himlen, Said tvivler meget på sin beslutning; samtalen med Suha natten før summer i hans hoved. Men Khaled tvivler ikke på rigtigheden og vigtigheden af væbnet kamp.

Da de er kravlet igennem hegnet ved grænsen til Israel, ser de mellemanden, de skal møde, men samtidig kommer en israelsk militærvogn kørende. Khaled styrter tilbage til Jamals bil. Da Said når tilbage, er de kørt. Tilbage i hovedkvarteret, hvor Khaled bliver desarmeret. De ansvarlige bag aktionen tror, at Said har forrådt dem, og Khaled får stillet en bil til rådighed, så han kan køre ud og lede efter Said.

Said overvejer først at sprænge sig selv i luften i en tilfældig bus i Israel, men ombestemmer sig. Han vender tilbage til Vestbredden, hvor han går rundt på må og få, indtil han ender på bilværkstedet, hvor han møder Suha. Sammen kører de af sted, og Said fortæller Suha om faderen, der blev dræbt, fordi han var kollaboratør. Han siger: "En sådan ting må en søn leve med hele livet." Said kysser Suha og forsvinder derefter i mørket.

Senere samme aften tager Suha og Khaled ud for at lede efter Said. Der opstår en hidsig diskussion mellem de to. Suha prøver med sin saglige og jordnære argumentation at få Khaled til at forstå hendes begrundelser for debat frem for handling, men hun mødes blot med Koranens ord og revolutionære klichéer. Khaled siger, at så længe der findes uret, må nogen ofre sig, og hvis man ikke kan leve som ligeværdige, kan man i det mindste dø som ligeværdige. Suha mener at der findes andre veje til fred mellem folk. Hun begrundet det med, at hvis Khaled udfører selvmordsaktionen, vil der ikke blive skelnet mellem offer og bøddel, og at man derfor må gøre det til en moralsk krig.

De finder Said, som ligger ved sin fars grav. Tilbage i terroristernes hovedkvarter fortæller Said Abu Kareem om sin opvækst i en flygtningelejr og om faderen, der var en god, men svag mand. Said taler med glødende engagement om palæstinenserens kamp, og det lykkes ham at overbevise Abu Kareem om, at han ikke er stikker.

Det bliver besluttet, at attentatet skal gennemføres, og det lykkes Said og Khaled at komme gennem hegnet og blive kørt ind til Tel Aviv. Ud gennem bilens ruder betragter de en verden af velstand og vestlige reklamer, der lokker med materielle goder, og langs strandpromenaden går kvinderne rundt i bikinier.

Nu er rollerne mellem Khaled og Said byttet om. Khaled tvivler og ønsker at stoppe attentatet, mens Said vil gennemføre. Khaled har tydeligvis tænkt over diskussionen med Suha og siger, at de ikke kan vinde ved at udføre attentatet: "Vi dør, og ingenting forandres". Khaled ringer efter den israelske chauffør og beder ham hente dem igen. Said giver udtryk for, at han også har fortrudt og gerne vil med tilbage, men får i sidste sekund smækket bildøren i, mens han råber, at de bare skal køre uden ham. Med en fortvivlet Khaled på bagsædet kører bilen væk, og Said fortsætter ind mod byen. Han stiger på en bus, og det sidste, man ser, er Said i en bus, omgivet af israelske soldater og civile israelere. Da kameraet zoomer ind på Suids øjne, dæmpes lydene indtil alt bliver stille. Så bliver lærredet hvidt – og herefter sort.

BAGGRUNDEN FOR KONFLIKTEN I MELLEMØSTEN

D. 14. maj 1948 udråbte jøderne i Palæstina en selvstændig, jødisk stat ved navn Israel. Den nye stat omfattede de jødiske områder af den delingsplan for Palæstina, FN's generalforsamling i 1947 havde vedtaget imod de arabiske staters stemmer. Baggrunden var en historie, som går helt tilbage til de jødiske beduinstammers ankomst til Palæstina-området ca. 2000 år før vores tidsregning. Uden et kendskab til denne historie kan det moderne Palæstina-problem ikke forstås.

Som det første folk i verden skabte de jødiske stammer en monoteistisk religion (dvs troen på én gud), hvilket bragte dem i konflikt med de omkringboende folk, som alle var polyteistiske (dvs troede på flere guder). De jødiske kongedømmer i Palæstina blev efter en kort guldalder omkring år 1000 før vores tidsregning erobret af en lang række herskerfolk, som i forskelligt omfang sendte jøderne eller en stor del af dem i landflygtighed, første gang assyrerne i 720 før vores tidsregning og sidste gang romerne i 70 og 135 efter vores tidsregning. I 70 ødelagde romerne også jødernes tempel i Jerusalem. Tilbage af templet er nu kun den såkaldte grædemur, som spiller en stor rolle for jødisk identitet og tilhørsforhold til Palæstina og Jerusalem.

I tiden efter romerrigets sammenbrud blev området Palæstina erobret af en række folk. I 600-tallet ankom araberne i bølgen af erobringer efter Muhammed og Islam, i 1100-tallet korsfarerne og i 1300-tallet de osmanniske tyrkere. I hele denne lange periode var der hele tiden tilbageblevne jødiske menigheder i området, især i de fire hellige byer Jerusalem, Hebron, Tiberias og Safed, og for jøderne i landflygtigheden var en tilbagevenden til deres hellige land en del af deres kultur. "Næste år i Jerusalem", var en fast del af jødernes bønner.

Omkring 1900 anslås den samlede befolkning i Palæstina til 600.000, hvoraf 20.000 var jøder. En egentlig palæstinensisk identitet var der endnu ikke tale om. Palæstina var en provins i det tyrkiske osmannerrige og blev administreret fra Damaskus i det nuværende Syrien. Hyppige jødeforfølgelser i specielt Østeuropa sendte med mellemrum små bølger af jøder til Palæstina, således efter den store pogrom i Rusland i 1881. I 1896 udkom bogen "Der Judenstaat" af Theodor Herzl. Den blev grundlaget for den såkaldte zionisme, den jødiske nationalisme, som allerede på den første zionistiske verdenskongres i 1897 slog til lyd for en systematisk tilbagevenden af jøderne til deres gamle land, fordi det var den eneste måde, jøder kunne få beskyttelse på.

Under første verdenskrig var osmannerriget allieret med Tyskland og Østrig-Ungarn, og efter de tre aksemagters nederlag blev osmannerriget opløst og Tyrkiets territorium indskrænket til den nuværende nationalstat Tyrkiet. I strid med løfter til araberne om et storarabisk rige efter krigen delte sejrsmagterne England og Frankrig i 1920 Mellemøsten imellem sig som mandatområder under Folkeforbundet. Samtidig havde England ved den såkaldte Balfourdeklaration i 1917 lovet jøderne et nationalt hjem i Palæstina for at sikre global jødisk støtte til krigsindsatsen mod aksemagterne.

Herefter tiltog den jødiske indvandring til området, hvilket igennem 1920'erne medførte en stigende arabisk modstand og stadig flere voldelige sammenstød mellem parterne. Efter Hitlers magtovertagelse i Tyskland i 1933 voksede strømmen af jødiske immigranter voldsomt, indtil England med den såkaldte hvidbog i 1939 lagde en dæmper på indvandringen. Det skulle imødekomme de stadig voldsommere arabiske protester og faldt tragisk nok sammen med den tyske jødeudryddelse i Europa – uden at stille araberne tilfreds.

I 1947 meddelte England, at de ville trække sig ud af området og overlade den fremtidige ordening til FN, Folkeforbundets afløser. Resultatet blev en delingsplan, som FN's generalforsamling vedtog i 1947. Planen gav jøderne 56 % af territoriet og araberne 42 % og medførte en ekstrem kompliceret grænsedragning mellem de to parter med Jerusalem som en international by. Ingen arabiske stater accepterede planerne. Da England d. 14. maj 1948 trak sig ud, udråbte jøderne ensidigt deres egen stat og blev øjeblikkeligt angrebet af hære fra de omkringliggende arabiske stater. Mod alle forventninger sejrede israelerne og udvidede deres territorium fra FN-planens 56 % til 76 %. Samtidig flygtede omkring 750.000 arabere til nabolandene. Gaza blev egyptisk, Vestbredden jordansk, og den jordanske konge hævdede, at han var den eneste legitime repræsentant for palæstina-araberne. Først i 1964 opstod der et politisk talerør for de egentlige palæstinensere, nemlig den palæstinensiske befrielsesorganisation PLO, som siden har været kernen i den nationale palæstinensiske bevidsthed.

Siden uafhængighedskrigen 1948/49 har en række krige mellem de arabiske stater og Israel, som Israel alle har vundet militært, overbevist palæstinenserne om, at de selv må skaffe sig det, de opfatter som deres ret:

- 1956** Sinaikrigen, som effektivt fjernede enhver tvivl om israelernes militære styrke.
- 1967** Seksdageskrigen, som drev Egypten ud af Sinai, Jordan ud af Vestbredden og Syrien ud af Golanbjergene. I de besatte områder opstod der i de følgende årtier hundredvis af jødiske bosættelser med forskellige begrundelser, nogle strategiske, andre religiøse.
- 1970** Udmattelseskrisen, som ikke opnåede at fordrive israelerne fra Suez-kanalen. I 1970 forårsagede tiltagende spændinger mellem palæstinenserne og den jordanske kongemagt et jordansk angreb på palæstinenserne, som dræbte op mod 20.000 og eliminerede palæstinenserne som en magtfaktor i Jordan.
- 1973** Oktoberkrigen, som ryster Israel, men ender med næsten at udslutte den egyptiske hær, og som året efter medfører, at PLO anerkendes internationalt som den eneste repræsentant for palæstinenserne. I 1979 anerkender Egypten Israel og slutter fred mod at få Sinai tilbage.
- 1982** Krigen i Libanon, som fjerner palæstinenserne fra deres baser i det sydlige Libanon og tvinger PLO til Tunesien.
- 1988** PLO udråber den palæstinensiske stat, som i 1994 opnår et vist selvstyre under den israelske besættelse.
- 1994** Jordan anerkender Israel og slutter fred. Jordan kapper forbindelserne til palæstinenserne på Vestbredden.
- 2002** Israelsk genbesættelse af hele det palæstinensiske område. Israel begynder herefter opførelsen af en mur omkring hele Vestbredden.
- 2005** Israel rømmer bosættelserne i Gaza-striben efter kritik fra det internationale samfund og med den begrundelse, at en tilbagetrækning ville forbedre sikkerheden for israelerne. Gaza-striben isoleres fuldstændig.
- 2006** Den anden invasion af Libanon, som skulle eliminere det iransk-støttede Hizbollah som magtfaktor. Samtidig angribes Hamas i Gaza.

FN's delingsplan 1947

Efter seksdageskrigen 1967

Palæstina i dag

Der har været mange fredsinitiativer fra 1970'erne og frem til i dag, som hovedsagelig bygger på "Fred for land"-princippet, hvilket indebærer, at Israel gradvist skal trække sig tilbage fra Vestbredden samtidig med at Det Palæstinensiske Selvstyre skal anerkende Israels ret til at eksistere.

Væbnede palæstinensiske grupper som Hamas, PFLP og al-Aqsa-Brigaderne er dog imod alle aftaler og fører væbnet kamp, inklusive anvendelsen af terror, mod Israel, som de nægter at anerkende. Disse væbnede grupper står samtidig i opposition til Det Palæstinensiske Selvstyre og ønsker ikke at løse konflikten med fredsftaler. Selvom PLO har afstået fra at benytte vold, har andre partier, som eksempelvis Hamas, fortsat deres aktioner mod Israel. Hamas, som vandt det palæstinensiske valg i januar 2006, har som mål at opbygge en islamisk stat i hele det historiske Palæstina, der betragtes som helligt land, og organisationen ønsker en generel islamisering af det palæstinensiske samfund. Begge holdninger skal ses i lyset af de massive sociale, helbreds-mæssige og økonomiske problemer i det palæstinensiske samfund, som Israel holder i et både militært og økonomisk jerngreb, samt den spændte situation, der skyldes Israels vedvarende besættelse af store landområder.

I den modsatte lejr står de militante og religiøse israelske bosættere, som mener, at de har ret til hele det historiske Palæstina, som Gud har givet jøderne. De får

opbakning fra den politiske højrefløj i parlamentet. De mange mindre partier i parlamentet ser alle forskelligt på situationen i Israel, hvilket også betyder intern uenighed i Israel.

Der er i dag omkring 4,5 millioner palæstinensere registreret som flygtninge af FN. Ca. 1,2 millioner bor i flygtningelejre, der ligger i Gaza-striben, på Vestbredden, i Libanon, Syrien og Jordan. Nogle reagerer på situationen ved at blive passive – andre ved at fastholde, at væbnet kamp er den eneste mulighed, de har. Andre igen ser forhandling som den eneste konstruktive vej frem – de mener, at palæstinenserne har gode muligheder for at vende tilbage til deres hjemland på baggrund af flere FN-resolutioner og internationale konventioner, der understreger flygtnings ret til at vende tilbage.

Den seneste spiller på den mellemøstlige scene er det stadig mere aggressive Iran, hvis præsident benægter, at jødeudryddelserne i Europa overhovedet har fundet sted, og har forlangt Israel fjernet fra landkortet.

FILMENS POLITISKE TEMA

“Paradise Now” er en film, der både skildrer det menneskelige og det politiske aspekt i konflikten mellem israelere og palæstinensere. Det politiske aspekt kommer til udtryk gennem bl.a. personernes diskussioner, og filmen søger at belyse konflikten fra flere vinkler.

- **Hvordan fremstiller filmen tilværelsen i henholdsvis Nablus og Israel?**
- **Undersøg hvor Nablus ligger, og hvad der kendetegner områdets historie.**
- **Hvilke oplevelser kan man forestille sig, at Said og Khaled har haft under deres opvækst? Har der f.eks. været krig i området?. Overvej hvordan oplevelserne kan have præget deres holdning til situationen på Vestbredden.**
- **Forestil jer Said og Khaled 10 år gamle. Skriv en stil, hvor I fortæller om en helt almindelig dag i deres liv – om hvad de laver og oplever, og om deres tanker, deres længsler, frygt og drømme om fremtiden.**
- **Hvilke problemstillinger behandler filmen? Hvad er årsagen til problemerne? Kan problemerne løses? Hvordan? Rækker problemerne ind i fremtiden?**
- **Find oplysninger om Israel – Palæstina konflikten på nettet, på biblioteket eller i aviserne. Del klassen op i tre grupper og lad dem repræsentere henholdsvis FN, Palæstina og Israel. Skriv et oplæg som skal fremlægges for klassen. Lad hver gruppe fremføre deres 'version' af den historiske baggrund for situationen samt deres holdninger og synspunkter i forbindelse med konflikten.**
- **Hvordan er holdningen til konflikten mellem israelere og palæstinensere i jeres klasse / klassetrin / skole? Lav en anonym spørgeskemaundersøgelse, hvor I undersøger deltagernes opfattelse af, hvad problemet er, hvordan det er opstået, hvordan det kan løses samt deres opfattelse af de forskellige parter i konflikten.**
- **Hvor aktuel er Israel-Palæstina konflikten for jer – er det noget, I tager stilling til og hvorfor?**

Verdenshistoriens betydning for konflikten

Konflikten om retten til jorden berører mange emner, som er relaterede til israelernes og palæstinenserens historiske tilknytning til området, og situationen er kompliceret – der er mange spørgsmål og meget få klare svar. Samtidig er de argumenter, der bliver brugt i debatten om retten til jorden, centrale for forståelsen af konfliktens mange aspekter.

- **Hvorfor mener både jøderne og palæstinenserne, at netop de har retten til landet?**
- **Hvad kan grunden være til, at både jøder og palæstinensere søger efter argumenter langt tilbage i historien, når de begrundet deres ret til Israel?**
- **På baggrund af jødernes historie ønsker det jødiske folk at sikre deres grænser. Et stigende flertal i den vestlige verden ser dog på Israel som et magtfuldt militærapparat, der undertrykker det palæstinensiske folk og overskrider menneskerettigheder. Til trods for, at palæstinenserne har levet i de forskellige områder i lang tid, er de alligevel under israelsk herredømme i det, de betragter som deres eget land. Hvordan opfatter I denne problematik – er det en nødvendighed?**

Mediernes betydning for konflikten

- **Hvilken betydning tror I, medierne har for konflikten i Israel og for verdenspolitikken?**
- **Gennemgå dagens / ugens / en periodes aviser og tv-nyheder og analysér, hvordan henholdsvis Israel, palæstinenserne og mellemøstkonflikten omtales. Knyttes der særlige træk til de forskellige parter i konflikten – f.eks. positivt eller negativt ladede tillægsord? Er medierne neutrale i deres skildring af konflikten i Mellemøsten? Giver mediernes fremstillinger mulighed for at sætte sig ind i konflikten på en saglig måde?**
- **Beskriv, hvad filmen fortæller os om Israels syn på situationen, og hvad den fortæller os om palæstinenserens syn på konflikten. Er der nogen, filmen 'holder med'? Er der nogen, filmen ikke 'holder med'? I så fald hvem? Begrund med eksempler fra filmen.**
- **Del jer i to grupper. Den ene finder de israelske argumenter, den anden de palæstinensiske. Sæt jer til forhandlingsbordet og find frem til en løsning på konflikten.**

TERROR OG MARTYRER

Nogle palæstinensiske væbnede grupper som f.eks. Hamas mener, at palæstinensere ikke kun skal kæmpe mod den israelske hærs soldater, men at det i kampen mod den israelske besættelse også er tilladt at slå civile israelere ihjel. Mænd eller kvinder med sprængstoffer spændt på kroppen bliver sendt ind på f.eks. en café eller restaurant, hvor de sprænger sig selv og mange andre i luften. Der kan være forskellige grunde til, at folk tager den voldsomme beslutning at spænde sprængstof om livet og slå sig selv og andre mennesker ihjel. Nogle har været under stærkt pres fra f.eks. ledende medlemmer af politiske grupper eller terrorgrupper, andre har triste familietragedier bag sig. Men hovedårsagen bag, at nogle vælger at blive selvmordsbombere, skal utvivlsomt findes i desperationen over den tilsyneladende fastlåste konflikt mellem Israel og palæstinenserne kombineret med religiøs fanatisme.

Begrebet martyr findes i de fleste religioner. I Islam forbindes den ofte med idéen om *Jihad* eller hellig krig, dvs. den religiøse fordring, at man skal forsvare religionen med sit liv, hvis religionen er truet.

- **Find oplysninger om begrebet 'martyr'. Hvad betyder det? Find beretninger om martyrer i islam og andre religioner, og fortæl nogle af historierne i klassen. Er det nogle gode historier og er martyrerne beundringsværdige? Diskuter hvordan det kan være, at der findes martyr-beretninger i mange religioner. Udtrykket martyr bruges også i dagligsproget, f.eks. kan man tale om at 'spille martyr' – hvad er betydningen af ordet i den forbindelse?**

Nogle palæstinensere betragter de mennesker, der sprænger sig selv i luften, som religiøse martyrer, dvs. som personer, der dør for deres tro eller overbevisning. Men samtidig er mange andre palæstinensere imod selvmordsterror, og der foregår en heftig debat i det palæstinensiske samfund, om hvorvidt det at angribe og dræbe civile israelere er legitimt i kampen for et frit Palæstina.

I "Paradise Now" ser vi, hvordan Said og Khaled får at vide, at de er udvalgt til at være selvmordsbombere. Herefter ser vi, hvordan der bliver gjort forberedelser til terrorhandlingen. I den forbindelse gør filmen brug af forskellige symboler og ritualer, f.eks. Said og Khaleds sidste måltid, som giver associationer til "Den sidste Nadver". De bliver også barberet på hele kroppen og indspiller en martyrvideo.

- **Beskriv forberedelserne til terroraktionen. Hvilken følelse giver det at se forberedelserne – og hvorfor? Hvad tror I, instruktøren gerne vil fortælle med disse scener?**

Da martyrvideoen skal optages, går tingene ikke helt som planlagt. Der er både kameraproblemer, falafelspisning og snak om vandfiltre.

- **Beskriv scenen og tal om, hvordan I oplevede den – var den komisk, sørgelig eller andet? Hvad fortæller scenen om Khaled, Said og de øvrige tilstedeværende? Hvilket indtryk får man af palæstinensiske terrorgrupper, når man ser den scene?**
- **Beskriv Saids og Khaleds hverdag. Virker de glade for deres liv og dagligdag, eller er de omgivet af nød og elendighed?**
- **Man fornemmer en underliggende tone af håbløshed, som præger Khaleds og særligt Saids liv. Tal om hvordan denne håbløshed kommer til udtryk i filmen (f.eks. i nærbilleder af Saids sørgmodige ansigt), og giv jeres bud på, hvorfor Said og Khaled har den følelse.**
- **Når man ser "Paradise Now" virker det ikke umiddelbart som om religion spiller nogen særlig stor rolle i de to mænds hverdagsliv. Hvad kan grunden være til, at de til trods for dette alligevel vælger at dø "i troens navn"?**

Said mener, at Gud har bestemt hans skæbne – selv har han intet andet valg end at følge skæbnens gang. I filmen får vi at vide, at Saids far døde som kollaboratør, da han samarbejdede med israelerne. At kæmpe for familiens navn og ære er da også en af de vigtigste drivkræfter bag Saids beslutning om at ofre sit liv for palæstinensernes sag.

- **Kan man forstå Saids bevæggrunde for at melde sig som selvmordsbomber, når man ser filmen og hører historien om hans far? Han synes øjensynlig selv, at han er nødt til at handle, som han gør, hvis han skal forsvare familiens ære. Er I enige? Eller kunne han have valgt en anden måde at forsvare familiens ære?**
- **Findes der nogen sag så vigtig eller nogen uretfærdighed så stor, at det berettiger, at en person sprænger sig selv i luften og tager uskyldige civile mennesker med sig i døden?**
- **Hvad er forskellen på terrorisme og modstandskamp? Er selvmordsbomber modstandskamp? Er den israelske stats brug af militær magt også en form for terrorisme, eller er det en legitim anvendelse af statsmagt?**

EN FILM MED ET BUDSKAB

”Paradise Now” er en fortælling, der skildrer konflikten mellem israelere og palæstinensere. Historien bliver fortalt fra to palæstinenseres synsvinkel – men det er en israeler, som står for både manuskript og instruktion. Man kan således sige, at instruktøren Hany Abu-Assad er gået over i ’fjendens lejr’ for at undersøge og fortælle om, hvordan situationen ser ud derfra.

- **Kunne I mærke på filmen, at det var en israeler, der har skrevet og instrueret den? Eller ville I have gættet på, den var lavet af en palæstinensisk instruktør? Hvorfor?**
- **Find interviews med Hany Abu-Assad på nettet og søg efter svar på, hvorfor han har lavet filmen, og hvad han ønsker at fortælle med den.**

Suha giver i filmen udtryk for, at hun mener, at den væbnede kamp mod Israel er forkert, da den endnu ikke har ført de ønskede resultater med sig. Suha, Said og Khaled diskuterer volden i landet. Said og Khaled mener, at man skal møde vold med vold, og at det er den stærke part, der bestemmer, hvilke midler, der skal anvendes. Suha er af den opfattelse, at vold aldrig vil løse nogen problemer, men snarere skabe nye, da det blot vil give Israel en undskyldning for at fortsætte deres bosættelser.

- **Er brug af vold altid en ukonstruktiv vej - eller findes der situationer, hvor vold er den eneste mulige løsning? Hvilke?**
- **I begyndelsen af filmen ser vi en scene, hvor en irriterende og lettere urimelig kunde på autoværkstedet brokker sig over, at hans kofanger sidder skævt. Khaled sætter et vaterpas på kofangeren og derefter på jorden og argumenterer, at eftersom begge dele hælder må det betyde, at kofangeren sidder lige! Hvad sker der videre? Hvordan reagerer Khaled og Said overfor den utilfredse kunde? Forstår man deres reaktioner? Hvad bliver konsekvensen af deres reaktioner? Skulle Khaled have handlet anderledes? Hvad ville I selv have gjort? Diskuter, hvorvidt scenen kan ses som en metafor for den israelske/palæstinensiske konflikt. Er der en morale eller et budskab i scenen?**

- Kan I se andre løsningsmuligheder i filmen end den, Said og Khaled vælger – har de andre muligheder for at ændre på deres tilværelse? Evt. hvilke?
- I filmen fungerer Said og Khaled som 'talerør' for bestemte holdninger i forhold til konflikten mellem palæstinensere og israelere. Hvordan synes I det virker at lade personer være 'talerør' eller budbringere af forskellige holdninger? Oplever I dem som 'rigtige mennesker' af kød og blod - eller virker de bare som 'budskabsbringere', der skal stille sig op og sige ting?
- Både den indiske leder Gandhi og den amerikanske politiker og borgerrettighedsforkæmper Martin Luther King gik ind for fredelige løsninger frem for vold. Find informationer om Gandhi og King og deres ideer og tanker. Tag stilling til, om I mener, disse tanker kan bruges i den israelske / palæstinensiske konflikt. Tag endvidere stilling til, om og evt. hvordan Said og Khaled kunne gøre brug af Gandhis og Martin Luther Kings metoder.

I flere episoder undervejs gør filmen på en effektiv måde brug af thrillerens filmiske virkemidler. Det sker f.eks. i scenen, hvor Khaled og Said skal gennem hegnet første gang og bliver opdaget af det israelske militærkøretøj. Instruktøren Hany Abu-Assad siger i et interview om sin film:

"Paradise Now" er meget naturalistisk, men det er stadig en film, dvs. en fortælling. På den ene side er det fiktion, og på den anden side vil man gerne have det til at virke realistisk. Jeg tænkte på filmen som en thriller. Det er en politisk thriller, men det er også en psykologisk film, en gangsterfilm og en western. Alt sammen på én gang. Og fordi Vestbredden er under besættelse, kommer den næsten til at virke som det vilde vesten. Det var i hvert fald sådan, det føltes, da vi optog filmen."

- Find flere eksempler på scener og episoder, som gør, at filmen kan kaldes hhv. politisk thriller, psykologisk film, gangsterfilm og western. Sæt ord på hvad der karakteriserer de genrer, Abu-Assad nævner.
- Beskriv filmens slutning. Hvad sker der? Hvordan oplevede I slutningen? Hvilke følelser vækkede den i jer? Tror I, at instruktøren tror på et liv efter døden, på paradiset og engle? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Diskuter om I synes "Paradise Now" fungerer som et kunstnerisk værk. Er det en god film? Blev I grebet af den? Hvad kunne I bedst lide ved filmen – og hvad kunne I mindst lide ved den? Hvad kunne være lavet bedre, og I så fald hvordan?
- Er filmen spændende? I så fald hvornår? Er den kedelig? Hvornår? Synes I, at der er en god balance mellem action og snak, eller synes I, der er for meget af det ene eller det andet?

KOLOFON

"Paradise Now" - et undervisningsmateriale

Skrevet af Lene Pryds Jørgensen og Søren Søgaard

Stillfotos: Camera Film

Redaktion: Liselotte Michelsen og Flemming Kaspersen

Udgiver: Det Danske Filminstitut, Gothersgade 55, 1123 København K.
Kommentarer til dette materiale kan rettes til undervisning@dfi.dk

Det Danske Filminstitut © 2006

